

การพัฒนากระบวนการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Development of a system for effective early childhood education
in schools under Office of the Basic Education Commission

ศุภณัฐ อินทร้งาม* อำนวย ชนะวงศ์**

Suphanut Inngam* Amnaj Chanawongse**

Corresponding Author, E-mail: puttraporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัย
ระยะที่ 1 พัฒนาระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน
ระยะที่ 2 ประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 65 คน และนักเรียนชั้นอนุบาล จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะของครูปฐมวัย สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง ความพร้อมของผู้เรียน นโยบายที่เกี่ยวข้อง กระบวนการ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการ การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน การพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม การประเมินพัฒนาการการนิเทศติดตาม การประเมินผล ผลผลิต ประกอบด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ความพึงพอใจ ข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย รายงานผลระยะย่อย ได้แก่ ระบบการพัฒนาหลักสูตร ระบบการพัฒนาครู ระบบการจัดประสบการณ์ ระบบการจัดสภาพแวดล้อม ระบบการประเมินพัฒนาการ การประเมินการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ

* นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก พัฒนาการของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การศึกษาปฐมวัย, ประสิทธิภาพ, การพัฒนาระบบ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop a system for effective early childhood education in schools under Office of the Basic Education Commission 2) to evaluate result of a system for effective early childhood education in schools under Office of the Basic Education Commission. The research methodology was divided into 2 phases: 1) to develop a system for effective early childhood education from seven experts 2) to evaluate result of a system for effective early childhood education. The sample consisted of 65 people: teachers, academicians, educational institution board, parents/guardians and 24 early childhood students. The research instruments were: questionnaires, assessment forms and interview forms. Statistics used for data analysis were average and standard deviation.

The results of this study were as follow:

A system for effective early childhood education consisted of: the input elements including the leadership of administrators, early childhood teacher's personality, facilities and service, participation of community parents/guardians, readiness of learners and reference policies; the process elements including appointment and responsibilities of working groups, enhancing knowledge and understanding, preparation of assessment tools, early childhood teacher development, childhood curriculum development, experience for early childhood, environmental management, early childhood development assessment, supervision, evaluation; the output elements including physical development, emotional development, mental development, social development, intellectual development and satisfaction; the feedback elements including reporting; the sub-system of school including early childhood curriculum development system, early childhood teacher development system, experience for early childhood system, environmental management system and early childhood development assessment. The evaluation results of a system for effective early childhood education in schools under Office of the Basic Education Commission; the process overall appropriate was in high level, the early childhood development overall was in the highest level as well as the satisfaction overall was in high level.

Keywords: Early childhood education, effective, system development

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นหนึ่งในเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกันขององค์การสหประชาชาติ และนำมากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 14) การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากล เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการวางรากฐานในการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยเฉพาะ และเป็นวัยที่เซลล์สมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและจะเกิดการเรียนรู้มากที่สุด (Bloom, 1964, p. 215) เป็นช่วงที่จำเป็นและสำคัญที่สุดในการพัฒนาสมอง เป็นช่วงเวลาที่เด็กมีการพัฒนาทางการรับรู้ ภาษา สังคม อารมณ์และกล้ามเนื้ออย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นช่วงอายุที่สมองมีการพัฒนาสูงที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 9) โดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ปีแรก เซลล์สมองและระบบประสาทจะเจริญเต็มที่และเป็นพื้นฐานการเจริญเติบโตของสมองในช่วงต่อไป หากเด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่ดี ขาดสิ่งเร้าที่เหมาะสมทำให้ได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับวัย ก็จะขาดสิ่งที่ไปกระตุ้นให้ระบบประสาทที่กำลังเจริญเติบโตทำงานได้อย่างไม่สมบูรณ์ จะส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ (นิตยา คชภักดี, 2530, หน้า16; ศุภสิทธิ์ พรธมนารุโณทัย, 2559, ออนไลน์) เด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพมีโอกาสน้อยที่จะประสบความสำเร็จในระดับประถมและระดับที่สูงกว่านั้น (UNESCO, 2015, p.17)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งร่างกาย

และจิตใจ มีความสุข สนุกสนาน มีพัฒนาการตามช่วงวัย และเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการเรียนรู้ในการทำงานด้วยตนเองมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3) ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการของหลักสูตรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาโดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2554, หน้า 1) และเป็นไปตามธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เรียนรู้จากกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 (นิตยา คชภักดี, 2530, หน้า 16) มีกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและความต้องการของเด็กทุกคน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากร ได้รับการดูแลที่ดีทั้งอาหารและการดูแลสุขภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2554, หน้า 1)

การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดวิธีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 14 - 17) ความไม่พร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งด้านครู อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 30) ขาดประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 11-26) กลุ่มเด็กเล็ก (0 -3 ปี) ยังมีปัญหาพัฒนาการไม่สมวัยและพัฒนาการล่าช้า ส่วนกลุ่มเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 -5 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนและครูยังมีความแตกต่างในด้านมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 68 - 70; สำนักงานคณะ

กรมการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 39 - 40) ขาดแนวทางจุดมุ่งหมายที่ถูกต้องและไปในทิศทางเดียวกัน ขาดงบประมาณการพัฒนาสื่อ ขาดการอบรมและพัฒนาผู้สอน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2554, หน้า 1) ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลเสียต่อการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต เป็นการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของเด็กในช่วงปฐมวัย เพราะเป็นช่วงที่สมองจะเปิดรับการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยเฉพาะทักษะด้านพฤติกรรม เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางอารมณ์ การพูดและการเคลื่อนไหว ซึ่งจะส่งผลต่อคุณลักษณะความสำเร็จด้านการศึกษาและการทำงานในอนาคตของเด็ก (ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, 2558, ออนไลน์)

ปัจจุบันการจัดการการศึกษาปฐมวัย มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพการจัดการการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น เป็นการยากที่พิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรได้หมดทุกแง่มุม การแก้ปัญหาในปัจจุบันจำเป็นต้องมองที่ระบบมากกว่าพิจารณารายละเอียดของแต่ละปัญหา (Schoderbek and Others, 1990, p. 6 - 10) เพราะการจัดการเชิงระบบเป็นการจัดการที่เป็นองค์รวมของสถานการณ์หรือสภาพปัญหาของหน่วยงานในภาพรวมทั้งหมดอย่างมีแบบแผน มีความคงที่แน่นอน เพื่อเป็นหลักประกันว่ากระบวนการทำงานทุกอย่างในทุกๆ ขั้นตอน จะไม่เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายโดยรวมของระบบช่วยให้การจัดการ การแก้ปัญหา แก้ไขสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Checkland, 1981, p. 35- 37) เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีการกำหนดปัญหา สมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการดำเนินการทดลอง (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2555, ออนไลน์) อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ (เฉลียว บุรีภักดี, 2552, หน้า 31 - 41) ด้วยเหตุผลการจัดการเชิงระบบและเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 ข้อ 4) ที่ว่า “พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึง โดยสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุก

แห่งสามารถบริหารและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล...” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 80 - 81) ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1.ขอบเขตเนื้อหา

1.1 องค์ประกอบของระบบ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ลักษณะครูปฐมวัย สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง ความพร้อมของผู้เรียน นโยบายที่เกี่ยวข้อง 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม การประเมินพัฒนาการ 3) ผลผลิต ประกอบด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ความพึงพอใจ 4) ข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย การรายงาน

1.2 ขั้นตอนการพัฒนาระบบ ประกอบด้วย

- 1) ขั้นการศึกษาาระบบ 2) การศึกษาความต้องการระบบ 3) ขั้นตอนออกแบบระบบ 4) ขั้นนำระบบไปใช้และประเมินผล

1.3 การประเมินระบบ ประกอบด้วย

- 1) ระยะเวลาการประเมิน ได้แก่ ก่อนใช้ระบบ หลังใช้ระบบ 2) สิ่งที่ต้องประเมิน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า

กระบวนการ ผลผลิต 3) เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 พัฒนาระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้บริหาร ครูปฐมวัยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12,482 โรงเรียน ผู้บริหาร ครูปฐมวัยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติงานที่ดีเป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง

ระยะที่ 2 การประเมินผลการใช้ระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. องค์ประกอบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, หน้า 8; สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556, หน้า 11; พิชรี ผลโยธินและคณะ. 2550, หน้า 1 - 39; บุซง ดันตวิงศ์, 2546, หน้า 20-35; สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข, 2550, หน้า 1- 46; จีระพันธ์ พูลพัฒน์, 2546, หน้า 38 - 48) ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) คุณลักษณะครูปฐมวัย 3) สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ 4) ความร่วมมือของชุมชนผู้ปกครอง 5) ความพร้อมผู้เรียน 6) นโยบายที่เกี่ยวข้อง 7) การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย 8) การพัฒนาครู 9) การจัดประสบการณ์ 10) การจัดสภาพแวดล้อม 11) การประเมินพัฒนาการ

2. องค์ประกอบประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย (ทีศนา แคมมณี และคณะ, 2535; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; กระทรวงศึกษาธิการ,

2547; สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556) ประกอบด้วย 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา 5) ความพึงพอใจ

3. องค์ประกอบของระบบ (กิดานันท์ มลิทอง, 2543, หน้า 43-47; ทีศนา แคมมณี, 2554, หน้า 198-200; สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2556, หน้า 4; สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และสมคิด พรหมจ้อย, 2557, หน้า 9; Bertalanffy, 1968, p. 42-43; Katz & Kahn, 1978, p. 19-26; Lunenburg & Ornstein, 2004, p 14-16 ; Hoy & Miskel, 2008, p. 22-24 ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับ

4. ขั้นตอนการพัฒนาระบบ (Bigs & others, 1980, p. 45-46; Edwards, 1985, p. 20; Smith, 1993, p. 81-85; Stair & Reynolds, 2001, p 468-470) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการศึกษาระบบ 2) การศึกษาความต้องการระบบ 3) ขั้นตอนออกแบบระบบ 4) ขั้นตอนำระบบไปใช้และประเมินผล

5. การประเมินระบบ (พิสณ พงศ์ศรี, 2551, หน้า 11-12); สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553, หน้า 169; Fitzpatrick, Sanders and Worthen, 2004, p. 89) ประกอบด้วย 1) ประเมินปัจจัยนำเข้า 2) ประเมินกระบวนการ 3) ประเมินผลผลิต แนวคิดเกณฑ์การประเมิน McMillan and Schumacher, 2001, p. 530 - 531; Stone 1998, p. 282, Cascio, 1992, p. 270) ประกอบด้วย ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 พัฒนาระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล มีขั้นตอน

ในการดำเนินงาน ขั้นที่ 1.1 สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล และประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นที่ 1.2 ตรวจสอบองค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือแบบสอบถาม ขั้นที่ 1.3 สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัย และประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล โดยการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นที่ 1.4 ตรวจสอบตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัย และประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือแบบสอบถาม ขั้นที่ 1.5 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล และประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ

ขั้นที่ 2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์โดยใช้แบบสอบถามประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18,845 คน จาก 12,482 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 750 คน จาก 375 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนกับตาราง Krejcie and Morgan การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น เครื่องมือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Rating Scale) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน ทั้งฉบับเท่ากับ 0.993 ค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ ทั้งฉบับเท่ากับ 0.994 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI modified)

ขั้นที่ 2.2 ศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีเป็น 3 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูปฐมวัย จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยการสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยและอยู่ในกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นที่ 3 ออกแบบระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ร่างระบบระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยข้อมูลจากการดำเนินการในขั้นที่ 1 และ 2 มาออกแบบโครงสร้างของระบบและแบบจำลองระบบ

3.2 ตรวจสอบความถูกต้องขององค์ประกอบ โครงสร้างระบบ และแบบจำลองระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3 ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและแบบจำลองระบบโดยใช้ข้อมูลที่จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมิน

ระยะที่ 2 ประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้

1. การประเมินผลก่อนและหลังการใช้ระบบระบบ ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานตามระบบที่โรงเรียนแต่งตั้ง จำนวน 15 คน เครื่องมือแบบสอบถาม ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล จำนวน 24 คน เครื่องมือ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

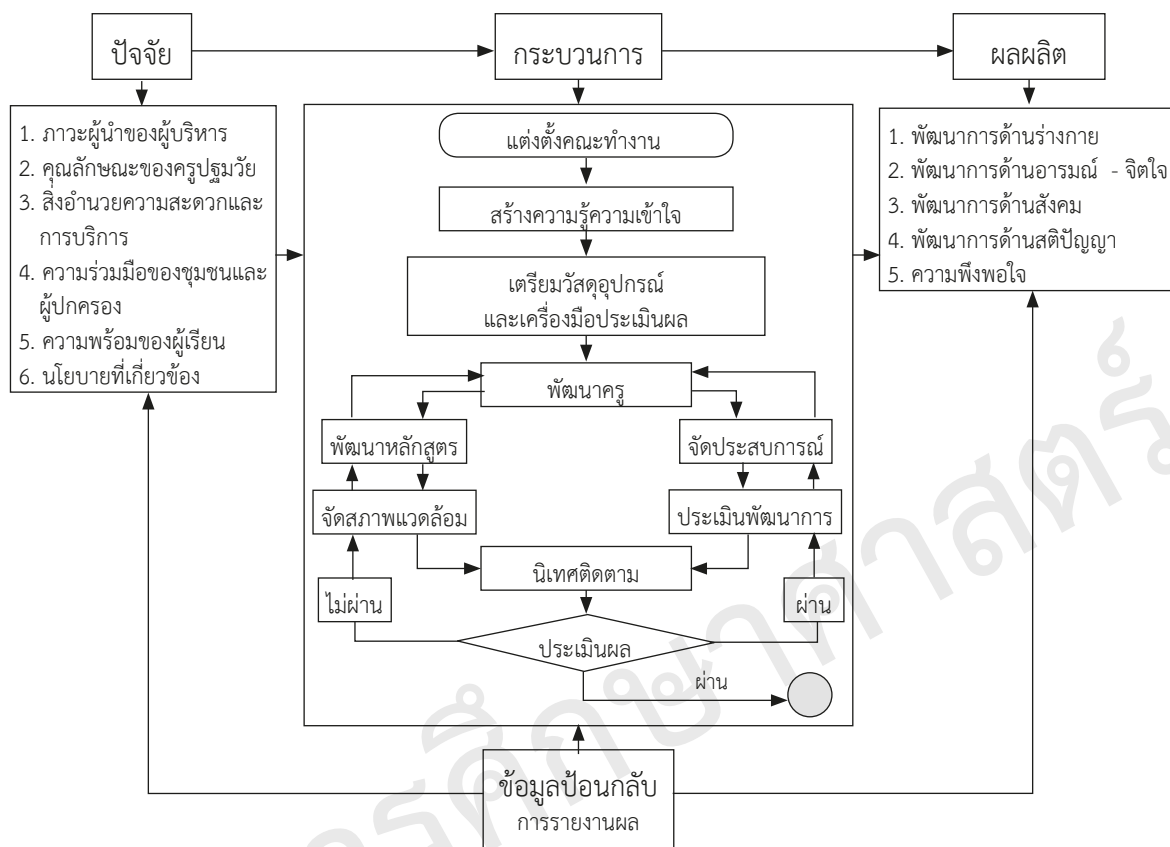
3. การประเมินความพึงพอใจ ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากร ผู้แทนชุมชนและผู้ปกครอง ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา จำนวน 65 คน เครื่องมือ แบบประเมินความพึงพอใจ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

- 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- 2) คุณลักษณะของครูปฐมวัย
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
- 4) ความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง
- 5) ความพร้อมของผู้เรียน และ
- 6) นโยบายที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การสร้างความรู้ความเข้าใจ 3) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือประเมิน 4) การพัฒนาครู 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) การจัดประสบการณ์ 7) การจัดสภาพแวดล้อม 8) การประเมินพัฒนาการ 9) การนิเทศติดตาม และ 10) การประเมินผล องค์ประกอบผลผลิตประกอบด้วย 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา 5) ความพึงพอใจ และองค์ประกอบข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย 1) รายงานผล ระบบย่อย ได้แก่ 1) ระบบการพัฒนาหลักสูตร 2) ระบบการพัฒนาครู 3) ระบบการจัดประสบการณ์ 4) ระบบการจัดสภาพแวดล้อม และ 5) ระบบการประเมินพัฒนาการผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังภาพประกอบ 1

ระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพประกอบ 1 ระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการศึกษาการใช้ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมิน ปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัด พัฒนาการของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนใช้ มาก ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้ระบบโดย ระบบการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังใช้ รวมอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1-3

ตารางที่ 1 ประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม

กระบวนการ	ก่อนดำเนินการ			หลังดำเนินการ		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
การพัฒนาครู	3.740	0.51	มาก	3.900	0.19	มาก
การพัฒนาหลักสูตร	3.985	0.38	มาก	4.326	0.50	มาก
การจัดประสบการณ์	3.933	0.51	มาก	4.167	0.19	มาก
การจัดสภาพแวดล้อม	3.495	0.20	ปานกลาง	4.114	0.18	มาก
การประเมินพัฒนาการ	3.683	0.28	มาก	4.067	0.20	มาก
รวม	3.767	0.27	มาก	4.115	0.23	มาก

ตารางที่ 2 การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน

องค์ประกอบ	ระดับพัฒนาการ (N = 24)		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล
พัฒนาการด้านร่างกาย	2.799	0.19	ดีมาก
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ	2.799	0.10	ดีมาก
พัฒนาการด้านสังคม	2.847	0.06	ดีมาก
พัฒนาการด้านสติปัญญา	2.590	0.20	ดีมาก
รวม	2.759	0.11	ดีมาก

ตารางที่ 3 ประเมินความพึงพอใจ

องค์ประกอบ	ความพึงพอใจ (N=65)		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.350	0.15	มาก
2. ด้านกระบวนการ	4.396	0.14	มาก
3. ด้านผลผลิต	4.778	0.36	มาก
รวม	4.508	0.13	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1.1 องค์ประกอบของระบบ ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล โครงสร้างประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องระบบตามแนวคิดของ Bertalanffy (1968, p. 42 - 43) ที่ได้สรุปว่าองค์ประกอบของระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ผลการพัฒนาระบบได้ระบบหลักและระบบย่อย 5 ระบบ เป็นไปตามความหมายของระบบที่ว่า ระบบว่าหมายถึงกลุ่มก้อนอันประกอบด้วยส่วนประกอบย่อยหลายๆ ส่วน (Shrode & Voich, 1974, p.115) ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เมื่อนำมารวมกันก็จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (FitzGerald & FitzGerald, 1987, p.10) ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วย

ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) คุณลักษณะของครูปฐมวัย 3) สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ 4) ความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง 5) ความพร้อมของผู้เรียน 6) นโยบายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers (1977, p. 59-60) ปัจจัยการบริหารที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ สอดคล้องแนวคิดของ Edmonds (1979, p. 37) ปัจจัยที่ทำให้การบริหารมีประสิทธิผลประกอบด้วยภาวะผู้นำที่เข้มแข็งของผู้บริหาร ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในทักษะพื้นฐาน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน สะอาด มีวินัยและความปลอดภัย ครูมีความคาดหวังสูงต่อสมรรถนะของผู้เรียน ทำการติดตามผู้เรียนอยู่เสมอเพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน และสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2556, หน้า 4) สรุประบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและ

ผู้ปกครองชุมชน สภาพแวดล้อมและบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรัชกร ทองน้อย (2556, หน้า 254 - 258) ได้วิจัยการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ที่พบว่าระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สมรรถนะของครู ลักษณะของนักเรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้และการได้รับทรัพยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา ศรีวิชัย (2554, หน้า 165 - 166) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การตอบสนองความต้องการของชุมชนและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน นโยบายของรัฐบาล นโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้บริหารและครู จรรยาบรรณวิชาชีพของครู จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร งบประมาณ

ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การสร้างความรู้ความเข้าใจ 3) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน 4) การพัฒนาครู 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) การจัดประสบการณ์ 7) การจัดสภาพแวดล้อม 8) การประเมินพัฒนาการ 9) การนิเทศติดตาม และ 10) การประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยองค์ประกอบสอดคล้องกับกระบวนการบริหารตามที่เสนอของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550, หน้า 19) กระบวนการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การสั่งการ การควบคุม และแนวคิดการบริหารของ Koontz and Odonnell (2001, p. 297) กระบวนการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ การควบคุมงาน สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2556, หน้า 4) ได้สรุประบบการประกันคุณภาพภายในด้านกระบวนการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การประเมิน

พัฒนาการ การจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ การสนับสนุนจากชุมชน/ ท้องถิ่น การร่วมมือกันระหว่างบ้านกับสถานศึกษา การส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การจัดการกิจกรรมตามมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรัชกร ทองน้อย (2556, หน้า 254 - 258) ได้วิจัยการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา ศรีวิชัย (2554, หน้า 165 - 166) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านผลผลิต ประกอบด้วย 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา 5) ความพึงพอใจ ซึ่งองค์ประกอบของผลผลิตเป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 6 - 7; เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 18 - 19) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2556, หน้า 4) สรุประบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้านผลผลิต พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรัชกร ทองน้อย (2556, หน้า 254 - 258) ได้วิจัยการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าด้านผลผลิต ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้บริหาร ด้านข้อมูลย้อนกลับ 1) การรายงานผลและข้อเสนอแนะ 2) การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของเรา ศรีวิชัย (2554, หน้า 165 - 166) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

1.3 ผลการประเมินระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการพัฒนาระบบผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน มีการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัยจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริงจากสถานศึกษาที่บริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยประสบผลสำเร็จ มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ เก็บข้อมูลที่เชิงปริมาณและคุณภาพ ผ่านการตรวจสอบ ประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารที่กำกับนโยบายศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนปฐมวัย ทำให้ระบบมีผลการประเมินโดยรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งกระบวนการพัฒนาระบบสอดคล้องตามแนวคิดของ Stair and Reynolds (2001, p. 468 - 470) ประกอบด้วย การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การนำระบบไปใช้ การตรวจสอบและบำรุงรักษาระบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระบบที่พัฒนามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. ประเมินการใช้ระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนใช้ระบบการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังใช้การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจ

ของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้ระบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการสถานศึกษาที่นำระบบไปใช้มีความสมัครใจและมีความความพร้อมสำหรับการนำระบบไปใช้ ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในสถานศึกษาที่นำระบบไปใช้ ก่อนใช้ระบบผู้วิจัยได้ศึกษา และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมบริบทของโรงเรียนเป็นอย่างดี มีการจัดทำคู่มือการใช้ระบบ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการดำเนินการ ครูปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการในระหว่างดำเนินการตามระบบ ผู้วิจัยได้กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการและครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุผลที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับผลการประเมินพัฒนาการคุณภาพเด็กปฐมวัย 5 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 70) ที่พบว่า ในภาพรวมเด็กอายุ 5 ปี ส่วนใหญ่มีพัฒนาการทุกด้านดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรัชกร ทองน้อย (2556, หน้า 254-258) ได้วิจัยการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินการนำระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ครูมีความตระหนัก มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 3) ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการใช้ระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรให้ห้องระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล

มากำหนดเป็นองค์ประกอบในการประเมินประสิทธิผล การจัดการการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรศึกษารูปแบบการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่เน้นให้ชุมชนและผู้ปกครองร่วมมือกับสถาน ศึกษาในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จัดสภาพ แวดล้อม และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัย การจัดประสบการณ์ การจัด สภาพแวดล้อม การประเมินพัฒนาการในบริบทของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาระบบการจัดการศึกษา ปฐมวัยที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดองค์การ บริหารส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษาต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์. (2546). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดมอนเตสซอรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เจลิยว บุรีภักดี. (2552). *คู่มือการฝึกคิดเป็นระบบ*. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 0511904 การประยุกต์ทฤษฎี ระบบในการพัฒนาและบริหารการศึกษา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ทิตินา เขมมณี และคณะ. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา เขมมณี . (2554). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา คชภักดี. (2530). *จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
- นิรัชกร ทองน้อย. (2556). *การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร: ประมวลสาระสำคัญ โครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (เอกสารอัดสำเนา)
- พัชรีย์ ผลโยธิน และคณะ. (2550). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตามแนวคิดโฮสโคป*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- พิสนุ พองศรี. (2551). *เทคนิควิธีประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: บริษัท ด่านสุนธาการพิมพ์ จำกัด
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอบี กราฟฟิคส์ดีไซน์
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2555). *ระบบและวิธีการเชิงระบบ*. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/73282>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560

- เรา ศรีวิชัย. (2554). รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ศศิลักษณ์ ชัยนกิจ . (2558). เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย มุ่งตัวตั้งแต่วัยอนุบาล. จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/27887>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์
- ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย. (2559). เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย พบ 1 ใน 3 พัฒนาการล่าช้า. จาก <http://www.qlf.or.th/Mobile/Details?contentId=812>
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์.(2553). วิธีวิทยาการประเมิน: ศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข. (2550). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และสมคิด พรหมจ้อย. (2557). “การวัดและประเมินการจัดการศึกษา” ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). คู่มือการจัดการกิจกรรมสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 - 2559. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ: บริษัท เฟลีน สตูดิโอ จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552. กรุงเทพฯ: บริษัท เฟลีน สตูดิโอ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิคจำกัด,
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2556). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Bertalanffy, L.V. (1968). *General system theory: Foundations, Development, Applications*. New York: George Braziller
- Biggs and others. (1980). *Managing the systems development process*. Engle wood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Bloom, Benjamin S. (1964). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook II Affective Domain*. London: Longman.
- Cascio, W.F. (1992). *Managing Human Resource*. New York: McGraw-Hill Book.
- Checkland, Peter. (1981). *Systems thinking, systems practice*. Chichester: Wiley
- Edwards,P.(1985). *System analysis design and development: With structured concepts*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Edmonds, Ronold R. (1979). "Effective schools for the Urban poor". *Education Leadership*. P.37
- Fitzpatrick, J.L., Sanders, J.R. & Worthen, B.R. (2004). *Program evaluation, alternative approaches and practical guidelines*. New York: Longman
- Hoy, W.K, & Miskel, G. (2008). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 8th ed. Boston: Mc Graw – Hill.
- Katz, D & Kahn, L.R. (1978). *The Social Psychology of Organizations*. 2nd Ed. New York: John Wiley and Sons.
- Koontz, H & Odonnell, C. (2001). *Essentials of Management*. New York: McGraw-Hill
- Lunenburg, F.C. and Ornstein, A.C. (2004). *Educational Administration Concepts and Practice*. 4th ed. Belmont, Calif: Thomson
- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2001). *Research in Education*. 5thed. New York: Addison Wesley Longman. Inc.
- Schoderbek, C. G. and Others. (1990). *Management System: Conceptual Consideration*. Texas: Business Publications.
- Smith, W. A. (1993). *Management system: Analysis and application*. Japan: CBS College publishing.
- Steers, R.M. (1977). *Organization Effectiveness: A Behavioral View*. Santa Monica, California: Good year Publishing Company Inc.
- Stair, Ralph M. and George W. Reynolds. (2001). *Principles of Information Systems: A Managerial Approach*. Boston: Course Technology.
- Stone, R.J. (1998). *Human Resource Management*. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.
- UNESCO. (2015). *Education For All 2000-2015: Achievements and Challenges Summary*. http://unesdoc.unesco.org/ulis/cgi-bin/ulis.pl?catno=232565&set=0055A46C6E_0_468&gp=1&lin=1&ll=1